

SAHAR / शहर

...a monthly urban digest

People of Kathmandu valley breathes clean air again: a positive impact of two and half-month long lockdown due to the pandemic of Covid-19 (Photo: Susheel Shrestha)

Waste Workers Urge for Improved Safety Gears as the Covid-19 Cases Soars High in the Valley

(A story is being prepared based on the online discussion with the waste workers and private sectors)

One of the key sectors that has to be well taken care of as the pandemic of Covid-19 spreads exponentially in the nation is municipal solid waste management. Since the haphazard disposal of the solid waste and its unscientific management could bring another catastrophic disaster of spreading of other diseases, the waste practitioners, especially private sectors managing municipal solid waste, insists for proper management and urge for additional support from the their local authority. In an interaction through webinar with the private sectors of Lalitpur Metropolitan City and Kirtipur Municipality organized, organized jointly by Centre for Integrated Urban Development and Nepal Center for Contemporary Research, the participants shared their challenges and issues of managing the municipal

solid waste during the lockdown. They said the waste management system is becoming more challenging largely due to the soaring cases of Covid-19 and subsequent lockdown in the valley. It was also expressed that the waste workers' possibility of contamination with corona virus is very high as they have to visit door to door in order to collect household waste and because of which their willingness to continue working with waste is decreasing.

"Covid-19 has taught the world that Global Sustainability cannot be promised without **Social Distancing** along with measures of public health safety"

ing. These waste workers are not welcomed in the restaurants where they once used to visit for their meal. These private companies have shown their extra concern for their frontline staffs as they have been providing them with locally prepared PPE and gloves and have initiated innovative ideas like clapping hands instead of blowing whistle to minimize the contamination with corona virus when they visit houses to collect the waste. Despite all

INSIDE THIS ISSUE

- Waste Workers Urge for Improve Safety Gears as the Covid-19 Cases Soars High in the Valley
- Terrace Gardening: A Vital Practice
- An Initiation in Preserving the Cultural Heritage in Bungamati
- कीर्तिपुरको हरित पार्क
- बन्थो बुङ्गमतीमा गारो-दलिन प्रणालीको घर

these, they, however, demanded for the additional support from their local government such as improved safety gears and also the free tests of Covid-19 for their staffs and proper space for quarantine. They also urged that their staffs should also be recognized as the frontline workers as they had been risking their lives in managing the solid waste. Mr. Sudarshan Rajbhandari, Program Director at CIUD, said that the municipal WASH planning should also address strategic plan to cope and manage pandemics like Covid-19. Ms. Yamuna Ghale, Project Coordinator for SWM project of NCCR, raised the gender specific impacts and concerns of women waste collectors such as safety concerns, women friendly costumes, loss of jobs due to no opportunity for waste segregation at source, stigmatization as corona career and loss of jobs incomes for family day to day food security. The participants in the webinar were from Clean Nepal, Kirtipur Waste Management Service Pvt. Ltd, NEPCMAC, Sanyukta, Sarsafai Jagaran Pvt. Ltd Panga Environment Conservation Society and Dheula Samaj and the representatives from scrap dealers.

Terrace Gardening: A Vital Practice

- Pradeep Amatya
Environmental Engineer
Lalitpur Metropolitan City
(pradeepamatya@gmail.com)

Nepal falls on the top ten list of fastest urbanizing countries in the World. The urbanization rate in Kathmandu Valley is increasing exponentially. According to the 2011 census, the population of Kath-

mandu Valley counted 1 million and is expected to be doubled by 2030. Floation Population to be 4 Mil- lion. A significant transformation in terms of landscape, land usage can be observed in last few dec- ades. This arises sustainability con- cerns and issues namely deteriora- tion of agriculture, food insecurity, air pollution, water pollution etc. A significant loss of fertile land is being observed in the nation. These days, vegetables are grown on out- skirts of the valley and sold it in inside the valley. Since the demand is high, these vegetables are grown using pesticides which are not or- ganic and healthy to consume. In this manner, the gap between the food supply and demand will be seen. As a preventive measure, Lal- itpur Metropolitan City (LMC) has been emphasizing and encouraging residents of LMC to promote Ter- race Gardening such as providing trainings regarding terrace garden- ing. Along with the training on ter- race gardening, trainings on solid waste management (SWM) and home composting have also been provided. As a result, the number of residents practicing terrace gar- dening has been increased signifi- cantly. The compost from compost bin can be used as a fertilizer in gardening. The demand of compost bin is rising especially these days.

During this nation-wide lock- down, the transportation of veg- etables from outskirts of the valley has been reduced due to restriction of mobility. When vegetables are grown in terrace, consumers can consume organic vegetables which are fresh and. This way, the depend- ency towards the vegetable ven- dors will also reduce significantly.

Except vegetables, medicinal plants can also be grown in the terrace gar- dening. Some of them are Gurjho or

Giloy (*Tinospora cordifolia*) which is considered as an effective remedy in increasing the platelet count, es- pecially in dengue patients, Patthar- catta (*Bryophyllum pinnatu*) is use- ful for the treatment of kidney stone and urinary insufficiency, Ghodtapre (*Centella asiatica*) increases general brain function and memory, Pudina (*Mentha arvensis*) helps the enzymes to digest food, Titepati (*Artemisia vulgaris*) is a natural insecticide that kills as well as repels mosquitoes. Aloe Vera (*Aloe barbadensis*) is best known for treating skin injuries.

To support this initiation, LMC re- cently distributed 5 different types of seed and organic compost in every ward. "Let us all plant vegetables and consume organic vegetables in our home rather than being com- pletely dependent on the vendors selling vegetables using pesticides".

An Initiation in Preserving the Cultural Heritage in Bungamati

-Drona P Koirala.
Executive Director, CIUD

What sort of agricultural and other significant works our ancestors did for their livelihoods? How they pre- served the richness of the culture and tradition by making it an inte- gral part of their lives. Is the younger generation familiar with all these? Are they preserving and following all these traditions? With the inva- sion of western culture, it seems the young generation is gradually forget- ting that glorious past? It is vital that those rich cultural heritages need to be kept alive for the sake of national identity and for the sustainable way of life and that they need to be trans- ferred to the newer generation. Con- structing cultural museums would be one of the important steps towards preserving the culture. Preserving and promoting the cultural muse- um of Bungamati is one such step.

This cultural museum was estab- lished in the heart of Bungmati town in the initiation of the Maharjan Guthi in 2006 as the local commu- nity people felt the importance of preserving Newari culture. Despite the changes in lives with the influ- ence of the western culture, they wanted to ensure that the roots and richness of their culture needed to be passed on to the next generation. The Guthi appeal to individuals re- sulted in the collection of around 400 artifacts which ranged from ritual vessels to domestic items such as coins or small purses. They then established Bungamati Cultural Mu- seum with the Maharjan Saamaj's own core fund. Unfortunately, the 2015 Gorkha earthquake damaged

The spring blooms add the beauty of Kathmandu city (Photo: Nabin Bikash Maharjan)

the museum building. Since the museum was considered as an as- set Bungamati, Lalitpur Metropoli- tan City supported in the structural strengthening of the building with steel structure for temporary op-

eration. However, interior finish- ing was still left to be completed. In order to revitalize and resume the museum, a joint meeting among Bungamati Area Reconstruction and Development Council (BAR-

DeC), Ward Committee, Maharjan Saamaj, Centre for Integrated Urban Development (CIUD) and Pauline Kunze, Museum expert, was con- ducted where Ms. Kunze shared her presentation on Bungamati Cultural Museum. Based on her concept, CIUD, under Green Growth project, supported the interior finishing of the museum. Now the museum has just been completed and is ready to be handed over to the local commu- nity. After the completion of the mu- seum, it has been expected that it will help convey the richness of Newari culture and tradition which were ob- served for centuries among the new generation and to the outsiders who wants to know and understand them.

कीर्तिपुरको हरित पार्क

- उर्मिला महर्जन
एकीकृत शहरी विकास केन्द्र

हरित सार्वजनिक खुला ठाउँ व्यवस्थापन परि योजना यूएन ह्याबिट्याट (UN-Habitat) को आर्थिक सहयोग तथा एकिकृत शहरी विकास केन्द्र ९३क्षमो को साभेदार ीमा कीर्तिपुर नगरपालिका र हरित खुला ठाउँ व्यवस्थापन समितिको सहकार्यमा कीर्तिपुर नगरपालिकामा संचालन गरिएको थियो । सन् २०१६ मे देखि सन् २०१७ अप्रिल सम्मको अवधी रहेको यस परि योजनालाई सफल बनाउन कीर्तिपुर नगरपालिकाका साथै स्थानीय वासिन्दाहरुको सक्रिय सहभागीता रहेको थियो । यस परियो जना अन्तर्गत पार्क निर्माण, पोखरी, कुवा सुधार कार्यका साथै महिला समूहहरुलाई अभिमुखीकरण, खुला ठाउँ संरक्षण उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई स्थलगत भ्रमण, तालिम, गोष्ठी आदि क्रियाकलापहरु संचालन गरिएको थियो । यस नगरपालिकाका वडा नं १ र १० मा रहेका बाघ भैरव मन्दिर को पछाडि रहेको सार्वजनिक खुला स्थानहरु जहाँ फोहर फाल्ने थलोका साथै अनावश्यक भाडीहरुले गर्दा हिडडुल गर्न अप्थ्यारो अवस्था थियो, उक्त ठाउँहरुमा यस परियोजनाले स्थानीय बासीहरुको सक्रिय सहभागीतामा हरित पार्क निर्माण गरिएको थियो । परियो जनाको अवधी समाप्त भए पश्चात् यस पार्क कीर्तिपुर नगरपालिका, खुला ठाउँ संरक्षण उपभोक्ता समिति र स्थानीय समुदायलाई हस्तान्तरण गरी समापन गरिएको थियो ।

हरित सार्वजनिक खुला ठाउँ व्यवस्थापन परियो जना सम्पन्न भएको तीन वर्ष पश्चात् अहिले उक्त निर्माण गरिएको पार्कको अवस्था कस्तो छ साथै यस परियोजनाले समुदायमा कस्तो छाप छोड्यो भन्ने जानकारी लिन र उक्त कुरालाई यहाँ उजागर गर्ने प्रयत्न गरेकाछौं ।

श्री बाघ भैरव मन्दिर गुठी व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष श्री शुद्ध रत्न महर्जन

ज्यूको भनाई अनुसार यो परियोजना निकै नै स्वागत योग्य थियो । अहिले भन्नु पार्कको अवस्था राम्रो हुँदै गएकोछ, वरिपरि स्थानीय समुदायहरु मिलेर समय समयमा सरसफाइको कार्य गर्दै आएका छौं । पार्कमा थप विरुवाहरु रोपेका छन् । वडा स्तरीय बजेटबाट बाटो फराकिलो बनाएको छ । सफा, हरियालीका साथै यो उकालो खुड्किलाहुँदै बाघ भैरव मन्दिर पुग्ने भएकोले अहिले यहाँ बिहान मर्निङ्ग वाक (Morning Walk) गर्ने मानिसहरु बढेका छन् । वडाले अरु सार्वजनिक ठाउँहरुमा पार्क बनाउन पर्खाल बनाउने कार्य बढाइरहेको छ ।

कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं १ का अध्यक्ष तथा स्वास्थ्य तथा फोहरमैला व्यवस्थापन समितिका संयोजक श्री हर्ष महर्जन ज्यू यस परियोजना बारे यसो भन्नुहुन्छ, यो परियो जना यस ठाउँमा धेरै महत्वपूर्ण रहेको छ । कीर्तिपुर नगरपालिका जाने बाटोमा नै पने साथै बाघ भैरव मन्दिर जान मिल्ने बाटो भएपनि फोहर फाल्ने ठाउँ भइरहेको यहाँ पार्क निर्माण कार्य गरेर एकिकृत शहरी केन्द्र ९३क्षमो बाट जग राख्ने काम भयो, यस कार्यलाई वडाबाट निरन्तरता दिईरहेका छौं । यहाँ वडाबाट बाटोमा ढुंगा बिछ्याउने काम साथै रेलिङ्ग हाल्ने काम त्यस्तै पाटी बनाउने जस्ता निर्माणका थप कार्यहरु गरिरहेका छौं । त्यस्तै अहिले हाम्रो वडा र हिलटाउन विद्यालयको समन्वयमा एक जना पार्कमा नियमित सरसफाइ गर्नका साथै अनावश्यक भाँडारहरु उखेल्ने व्यक्तिको व्यवस्था गरेका छौं । कृषि कार्यालयसंग समन्वय गरेर पार्क भित्र थप फलफूलका बोटहरु तथा विरुवाहरु रो

पेर हरियाली बनाउने काम गर्दै आएका छौं । प्रधानमन्त्री रोजगारी कार्यक्रम मार्फत सवै तिर सरसफाइ गरेका थियौं । अहिले पनि आवश्यकता अनुसार वडा, स्थानीय समुदाय, महिला समूहहरु तथा युवा क्लबहरुसंग मिलेर सरसफाइ गरिरहेका छौं । यस वडामा मात्र होइन कीर्तिपुर नगरपालिकाका सवै वडाका टोल टोलमा सरसफाइ अभियान गरिरहेका छौं । यो परियोजना अनुकरणीय छ, यसै कारण नगरपालिकाले अरु वडाहरुमा पनि पार्क निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिँदै आएको छ ।

कीर्तिपुर एक ऐतिहासिक बस्ती हो । यहाँ धेरै सार्वजनिक ठाउँहरु भएतापनि ती स्थलहरु भत्किए गइरहेको र अतिक्रमणमा परेको तथा अव्यवस्थित हुँदै गइरहेको कारण यी संरचनाहरुको सामाजिक प्रयोजन घट्दै गएको र ऐतिहासिक महत्व हराउँदै गइरहेको परिप्रेक्षमा यस्ता परियोजनाले सार्वजनिक खुला ठाउँको महत्व दर्शाउन टेवा पुर्‍याउने देखिन्छ । साथै सार्वजनिक खुला ठाउँहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न सहयोगी भूमिका खेल्नरहेको हुन्छ ।

बन्यो बुझ्मतीमा गारो-दलिन प्रणालीको घर

- अनिल तुलाधर
एकीकृत शहरी विकास केन्द्र

तपाईं घर बनाउदै हुनुहुन्छ भने पक्कै पनि कति बोरा सिमेन्ट किन्ने, कति मुष्टी डन्डी प्रयोग गर्ने भनेर सोचिरहनु भएको छ होला किनकि तपाईं घर भन्ने बित्तिकै ढलानकै घर सोच्नुहुन्छ । तर यो

यथार्थबाट पछि हटेर आजको आधुनिक समयमा पनि आफ्नो नयाँ घर पुरानै परम्परागत तरिकाले नै बनाउन राजी भएका छन् बुझ्मती निवासी प्रेम भक्त महर्जन ।

प्रेम भक्त महर्जन बुझ्मतीका साविक वडा अध्यक्ष हुन् । हाल बुझ्मती पुनर्निर्माण तथा विकास परिषदका संयोजक समेत भएर आफ्नो समुदायमा सम्पदा बस्तीको अवधारणा लिएर पुनर्निर्माण गर्न अधि बढिरहेका छन् । उनी भुक्म्पले भत्केको आफ्नो घरलाई पुरानै किसिमको गारो- दलिन प्रणालीबाट बनाउन अधि सरेका हुन् । बुझ्मती मच्छिन्द्रबहालसँगै अवस्थित करीब १ आना २ पैसा जग्गामा साढे तीन तल्लाको १४“ को गारो बनाई घर बनाउन लागि परेका हुन् । दाजुभाइ दुई जना सहितको संयुक्त लालपुजा भएपनि यस घर लाई ठाडो दुई भागमा विभाजन नगरी एउटै घर बनाएर सहमतीमा बस्ने निधो गरेका हुन्।

यस घरको नक्सा सम्बन्धी प्रावधिक सहयोग गर्ने काम पर्यसम्पदा परियोजना अन्तर्गत एकिकृत शहरी विकास केन्द्रबाट भएको हो । यस संस्थामा कार्यरत प्राविधिकका अनुसार एक साधारण परम्परागत घरमा हुने आधारभुत आयामहरु भित्र रहेर नै यस घर को डिजाइन भएको हो । यस घरको भुँइ तल्ला यानी छेल्लीका कोठाहरु व्यापारिक प्रयोजनका लागि हस्तकला सम्बन्धी क्युरी पसलका रुपमा प्रयोग गर्न मिल्ने हिसाबमा डिजाइन भएको छ । पहिलो तल्ला यानी मातँका अगाडि मोहडाका दुईवटा ठुला कोठाहरु याटेचत वाथरुम सहित होमस्टे का लागि छुट्याइका छन् भने अर्को कोठा चाहिँ स्वयम् घरधनीका लागि छुट्याइएको छ । दोस्रो तल्ला यानी चोतँ विविध प्रयो जनका लागि प्रयोग गर्न सकिनेछ । हालका लागि सम्पुर्ण फ्ल्याट रेष्टुरेन्टका रुपमा प्रयोग गर्ने सोचले डिजाइन भए पनि आवश्यक परे कोठाहरु निकाली बस्न मिल्नेछ । माथिल्लो तल्ला यानी बुँइगल भान्छा कोठाका रुपमा प्रयोग गरिनेछ जहाँ रेष्टुरेन्ट र होमस्टेमा बस्ने पाहुनाका लागि खाना पकाइन्छ । बुँइगल बाहिर भुँइ

क्षेत्रफलको १/३ भाग हुने गरी कौसी राखिएको छ जहाँ पाहुनाहरुले घाम तापेर आनन्द पनि लिन सक्छन् । २/३ भागमा परम्परागत घरमा जस्तै २७.५ डिग्री कोणको दुईनाले भिरालो बनाई टाइल या भिँगतीले छाना छाइनेछ ।

यस घरको प्राविधिक पाटोको अर्को पक्ष संरचना विश्लेषणमा सुरुमा अलि समस्या

उत्पन्न भएको थियो । विशेषतः बहुतल्ले गाह्रो प्रणाली भवनहरुको संरचना विश्लेषण सम्बन्धि स्पष्ट निति नभएको र आवश्यक खोज अनुसन्धान पनि नभएको हुदा ललितपुर महानगरपालिकाले प्रश्न खडा गरेको थियो । तर जब यस घरमा प्रयोग हुने ईटाको कम्प्रेसिभ स्टेन्थ (compressive strength) र जमिन मुनिको माटोको बेइरिङ क्यापासिटी (bearing capacity of soil) ल्याबबाट सुरक्षित रहेको परिणामबाट

यस घरको संरचना भुक्म्पिय दृष्टिकोणले सुरक्षित रहेको देखिएपछि भने ललितपुर महानगरपालिकाबाट स्विकृत भएको थियो ।

यो घर तयारी अवस्थामा ल्याउन करिब ४० देखि ४५ लाख सम्म अनुमान गरिएको छ । यो रकम जुटाउन प्रेम भक्त महर्जनले आफ्ना खेतबारी बेच्ने सोच बिल्कुलै बनाएका छैनन् । बरु नक्सा पास भएको प्रमाणपत्र लिएर विभिन्न बैंकहरुमा श्रृण लिन धाइरहेका छन् , उनी भन्छन् घर बनिसके पछि पछि यही घरले नै उनको ऋण तिर्न दिनेछ । तर कम खर्चमा गुणस्तरीय काम गर्नका लागि चाहिँ उनी विभिन्न उपायहरु निकाल्न खोजिरहेको बताउछन् । यसका लागि उनले पुरानो घरकै प्रयोग गर्न मिल्ने काठहरु प्रयोग गरिरहेको र नदेख्ने ठाँउमा ढलान प्रयोग गरेर महङ्गो काठको विकल्प रुपमा प्रयोग गरिरहेको भनेका छन् । उनका अनुसार

यस वर्षको वर्षात याम सुरु हुनु अगाडि नै निर्माण सम्पन्न गर्ने योजना रहेको छ ।

तपाईं पनि यस्तै घर बनाउन चाहनुहुन्छ भने बुझ्मती आई वहाँ प्रेम भक्त महर्जनको घर अवलोकन गर्न आउन सक्नुहुन्छ । भुक्म्पबाट तहसनहस भएको हाम्रा सम्पदा बस्ती पुनः पुनर्उत्थान गर्नका लागि उनको यस नेवाः वास्तुकला र निर्माण प्रणाली प्रवद्धन गर्ने शाहसबाट सबैले सिक्नुपर्ने देखिन्छ ।

S.T.E.P.

SAFEGUARD after **T**OILET, before **E**ATING, after **P**LAYING

LATHER

SCRUB

SPREAD

WASH

RINSE

Proper handwashing is one precise way of fighting Covid-19 and other pandemics
Source: Safeguard Family Germ Protection/P & G

HAPPY WORLD ENVIRONMENT DAY 2020

“Celebrate Biodiversity”. “With 1 million species facing extinction, there has never been a more important time to focus on biodiversity.”

Centre For Integrated Urban Development (CIUD)

Ward no-2, Gusingal,
Sanepa, Lalitpur District

Phone: +977-1-5904087 / 5904088 / 5904089

Website : www.ciud.org.np

Fax : +977-1-5904073

E-mail: ciud.mail1@gmail.com

Facebook : <https://www.facebook.com/CIUD.org/>

Centre
for Integrated
Urban Development
(CIUD)

.....fostering liveable cities

Urban Dabali is a platform created by CIUD to discuss and advocate for Urban Issues among different stakeholders. Stay connected with us for updates.